In dienst van het Godsrijk. De roeping van Frans Schraven

door dr. Jan Jacobs

'In 1936 – ik was toen een jaar of dertien – wist ik al dat ik priester wilde worden. Niet dat ik van God een telegram kreeg of zo, maar ik voelde mij toen al uitgenodigd om te zijner tijd Nederland te verlaten en als missionaris in den vreemde te gaan werken.' Dit schreef de inmiddels overleden minderbroeder-kapucijn Godhard Liebreks uit Mierlo in 2009 in een terugblik op zijn leven.

Pater Theo Liebreks op vakantie in Mierlo.

Bron: canonvanmierlo.nl

In de bewaard gebleven brieven van Frans Schraven heb ik zo'n uitgesproken 'roepingsverhaal' nooit gevonden. Maar uit zijn levensloop blijkt wel dat hij zich, ook op dertienjarige leeftijd, in de eerste klas (toen heette dat de 'sixtième latine') van het Bisschoppelijk College in Roermond bevond. Dat wijst erop dat ook hij toen al priester wilde worden. De gymnasiumstudie op het Bisschoppelijk College gold namelijk als een van de vooropleidingen ten behoeve van een priesterloopbaan in het bisdom Roermond. Maar wie of wat hem er begin september 1886 toe bewogen heeft zijn ouderlijk huis in Broekhuizenvorst te verlaten en als intern student naar het college in Roermond te verhuizen is niet zo duidelijk. Mogelijk wilde hij toen ook al in de voetsporen treden van een tweetal familieleden die zich inmiddels als lazarist in het Chinese Keizerrijk bevonden, maar die ook op het Bisschoppelijk College in Roermond met hun priesteropleiding begonnen waren. Dat was allereerst Joseph Allofs (1854-1894) uit Arcen. Hij was een achterneef van Frans' vader, Arnold Schraven. Joseph verbleef van 1867 tot 1873 op het college in Roermond en was sinds 1880 in China werkzaam. En dan was er nog Frans Geurts (1862-1940) uit Maashees, een volle neef van onze Frans. Hij studeerde van 1874 tot 1880 op het Roermonds college en was in augustus 1886 naar China vertrokken. Allofs zowel als Geurts hadden na afronding van hun humanioraopleiding hun priesterstudie voortgezet op het filosoficum van het bisdom Roermond op Rolduc bij Kerkrade. Allofs verbleef daar van 1873 tot 1875, Geurts van 1880 tot 1882. Frans Schraven heeft diezelfde route afgelegd op weg naar een leven als priester-missionaris. Na afronding van zijn humanioraopleiding in de voorzomer van 1892 studeerde hij van 1892 tot 1894 namelijk ook filosofie op Rolduc.

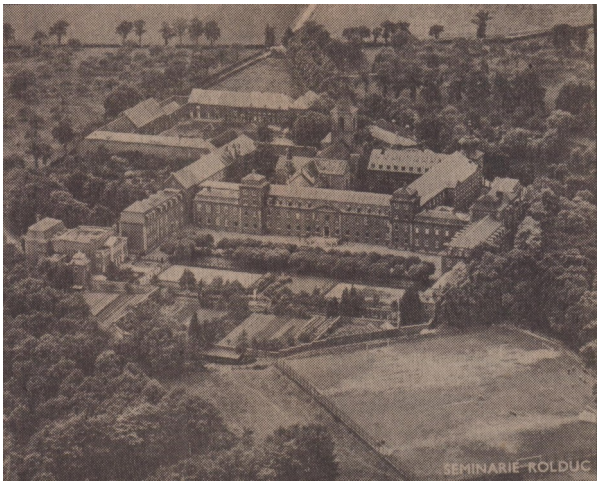

Dat was formeel nog steeds in het kader van de voorbereiding op een priesterlijke functie in het bisdom Roermond. Maar zowel voor Allofs in 1875 als Geurts in 1882 als Schraven in 1894 gold dat zij toen geen wereldheer meer wilden worden in de eigen regio, maar als 'emigrant voor God' elders in de wereld 'zielen wilden redden'. Een vervolgopleiding theologie op het bisschoppelijk grootseminarie in Roermond lieten zij dus aan zich voorbijgaan. Wel zullen zij beseft hebben dat die verandering van levenskeuze een grote dosis dienstbaarheid, opofferingsgezindheid, gehoorzaamheid en ascetische inzet vereisten.

Voormalige abdij Rolduc te Kerkrade 1892-1894

Via een ander familielid hadden zij tijdens hun studietijd op Rolduc gehoord dat leden van het religieuze instituut der lazaristen, wier moederhuis zich in Parijs bevond, werkzaam waren in ‘het heidensche miljoenenland China’. Dat familielid was Frans Wijnhoven (1848-1894) uit Broekhuizenvorst. Hij was de jongste zoon van Arnoud Wijnhoven en Petronella van Dijck.

Zijn zus Jacoba was getrouwd met de al genoemde Arnold Schraven in Lottum, en onze Frans was hun oudste zoon. Een andere zus, Petronella was getrouwd met Jan Geurts in Maashees. Zij kregen zeven kinderen, van wie de oudste ook Frans genoemd werd. Het was die Frans die in 1874 vanuit het kerkdorp Maashees vertrok naar het Bisschoppelijk College in Roermond. Terug nu naar Frans Wijnhoven die zowel voor Frans Geurts als voor Frans Schraven als een soort rolmodel heeft gefungeerd. Jongemannen en jonge vrouwen kunnen zich ‘geroepen’ voelen tot een bepaalde levenskeuze, maar zullen zich in hun roeping bevestigd weten, als zij kunnen beschikken over een identificatiefiguur. En dat was de lazarist-missionaris Frans Wijnhoven voor Frans Geurts en Frans Schraven.

In 1861 was Frans Wijnhoven vanuit Broekhuizenvorst naar Rolduc vertrokken, omdat hij juist zoals zijn oudste broer Gerard priester wilde worden. Maar na afronding van zijn humanioraopleiding in 1867 besloot hij zijn bakens te verzetten. Hij reisde naar Parijs, toen nog een mijl op zeven, omdat hij wilde intreden bij de Missions Étrangères de Paris (MEP), wier moederhuis was gelegen in de Rue du Bac nr. 128. Hij wist dat vanuit dit instituut missionarissen werden uitgezonden naar Tonkin (Noord-Vietnam), Korea, Siam (Thailand) en ook naar delen van China. De koetsier die hem op Gare du Nord in zijn rijtuig loodste, bracht hem - waarschijnlijk per abuis - echter niet naar de MEP, maar naar het moederhuis van de lazaristen dat een straat verder was gelegen. Daar hoorde hij dat deze congregatie ook missies had in China en dus besloot hij hier in te treden. Dat was op 12 mei 1867. Na zijn priesterwijding in 1871 mocht hij in Broekhuizenvorst afscheid gaan nemen van zijn familie, waarna hij naar China vertrok.

Heeroom Frans Wijnhoven, 1848-1894

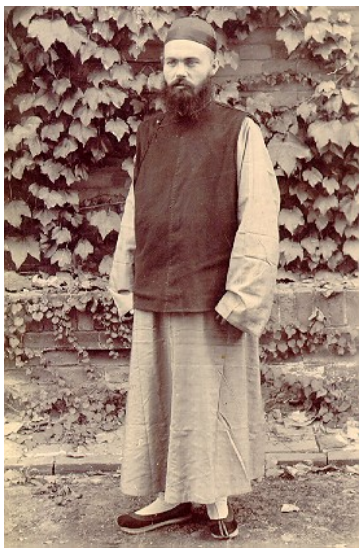

Frans Schraven als missionaris 1900-1904

Op 15 december 1871 arriveerde hij in Shanghai na een reis waarin hij naar eigen zeggen ‘grote gevaren had gelopen.’ Daarna reisde hij door naar het hem toegewezen missiegebied in de regio Peking. De brieven die hij in de jaren nadien naar zijn familie in Nederland stuurde, zullen Allofs, Geurts en Schraven gemotiveerd en gestimuleerd hebben om na afronding van hun studies in Nederland ook naar Parijs af te reizen en in te treden in de Congregatie der Missie zoals het instituut van de lazaristen officieel heette. Hun doel was immers het redden van de zielen in den vreemde.

In het moederhuis van de lazaristen kreeg dit doel een meer specifieke invulling doordat het verbonden werd met de spiritualiteit en de missionaire denkbeelden van de stichter van de congregatie: Vincent de Paul (1581-1660).

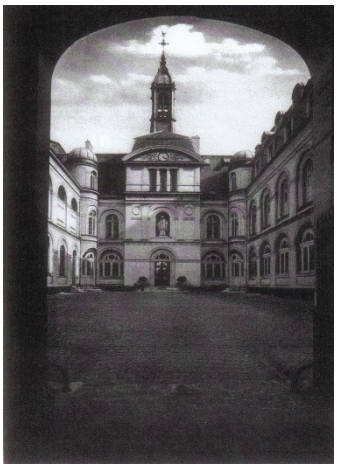

Moederhuis van de Lazaristen te Parijs stichter de heilige Vincentius à Paulo 1894-1899

Kernpunt van diens spiritualiteit was de dienst aan de armen, zowel in materieel als geestelijk opzicht. Aanvankelijk leverden de leden van zijn 'compagnie' of 'confrérie' die dienst alleen in Frankrijk, maar al heel snel richtten zij zich ook op andere landen en werelddelen: de 'missio ad gentes'. Het verkondigen van de Blijde Boodschap aan de heidenen werd vanaf een bepaald moment een speerpunt in het beleid van de opeenvolgende lazaristenbesturen. Mét zijn intreden in de Congregatie der Missie op 30 september 1894 betekende dit voor Frans Schraven dat hij zijn streven om als priester-missionaris te willen werken voortaan moest verbinden met de keuze voor een leven als missionaris-lazarist. Dat eerste doel heeft hij éénmaal expliciet verbonden met het woord 'roeping' en wel in een brief aan zijn zus Stina uit december 1898. Hierin schrijft hij: 'Ik weet wel dat ik nooit dien grooten last van het priesterschap op mijne schouders zou durven laden, als ik niet zeker was dat God zelf mij verkozen heeft en dat het Zijn goddelijke wil is.' Als missionaris-lazarist heeft hij die roeping verbonden met het motto, beter gezegd 'de missie' van de congregatie: 'evangelizare pauperibus': aan de armen het evangelie verkondigen. Jaren later zal hij die missie in een brief aan het thuisfront als volgt omschrijven: 'Waar gaat het mij om? Dat onze heidenen zich mogen bekeeren, dat onze christenen meer en meer toenemen in godsvrucht en dat de priesters steeds arbeiden met ijverigen liefde voor het heil van allen: heidenen zowel als christenen. Zo krijgt het Godsrijk gestalte.' Uit deze woorden blijkt dat roeping voor Frans Schraven geen verworven bezit was, maar een manier waarop hij het Vincentiaans charisma in het leven van alledag in praktijk wilde brengen. Dat was zijn 'missie', eerst als priester en vanaf 1921 als bisschop.

Mgr. Schraven wijding 1899 *bron: Mgr. Schravenstichting*